Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ilmastovuosi-kertomus 2024

(K 16/2024 vp)

11.12.2024

Hanne Siikavirta
Ympäristöministeriö

Taustaa

- Ilmastovuosikertomus annetaan ilmastolain mukaisesti vuosittain eduskunnalle.
- Vuoden 2024 ilmastovuosikertomus annettiin 27.6.2024.
- Ilmastovuosikertomuksessa on tavoitteena antaa ajankohtainen katsaus ilmastopolitiikan asioista eduskunnalle ja suurelle yleisölle.
- Kertomusta on kehitetty ja monipuolistettu eduskunnan esittämien linjausten mukaisesti.
- Ilmastovuosikertomuksessa arvioidaan toimien riittävyyttä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi sekä lisätoimien tarvetta. Ilmastovuosikertomuksen tehtäviin ei kuulu tarvittavien lisätoimien yksilöinti.
- Valmisteluun ovat osallistuneet keskeiset ministeriöt YM:n koordinointivastuulla.

Vuoden 2024 ilmastovuosikertomuksen sisältö

Esipuhe

Yhteenveto

1. Johdanto
2. Ilmastotavoitteet
3. KHK-päästöt 2005-2023
4. Tavoitteiden saavuttaminen
5. Päästövähennystoimet sektoreittain
6. Poikkileikkaavat toimet (mm. kulutuksen hiilijalanjälki, kuntien ilmastotyö, kiertotalous)
7. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
8. Hiilikädenjälki
9. Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus

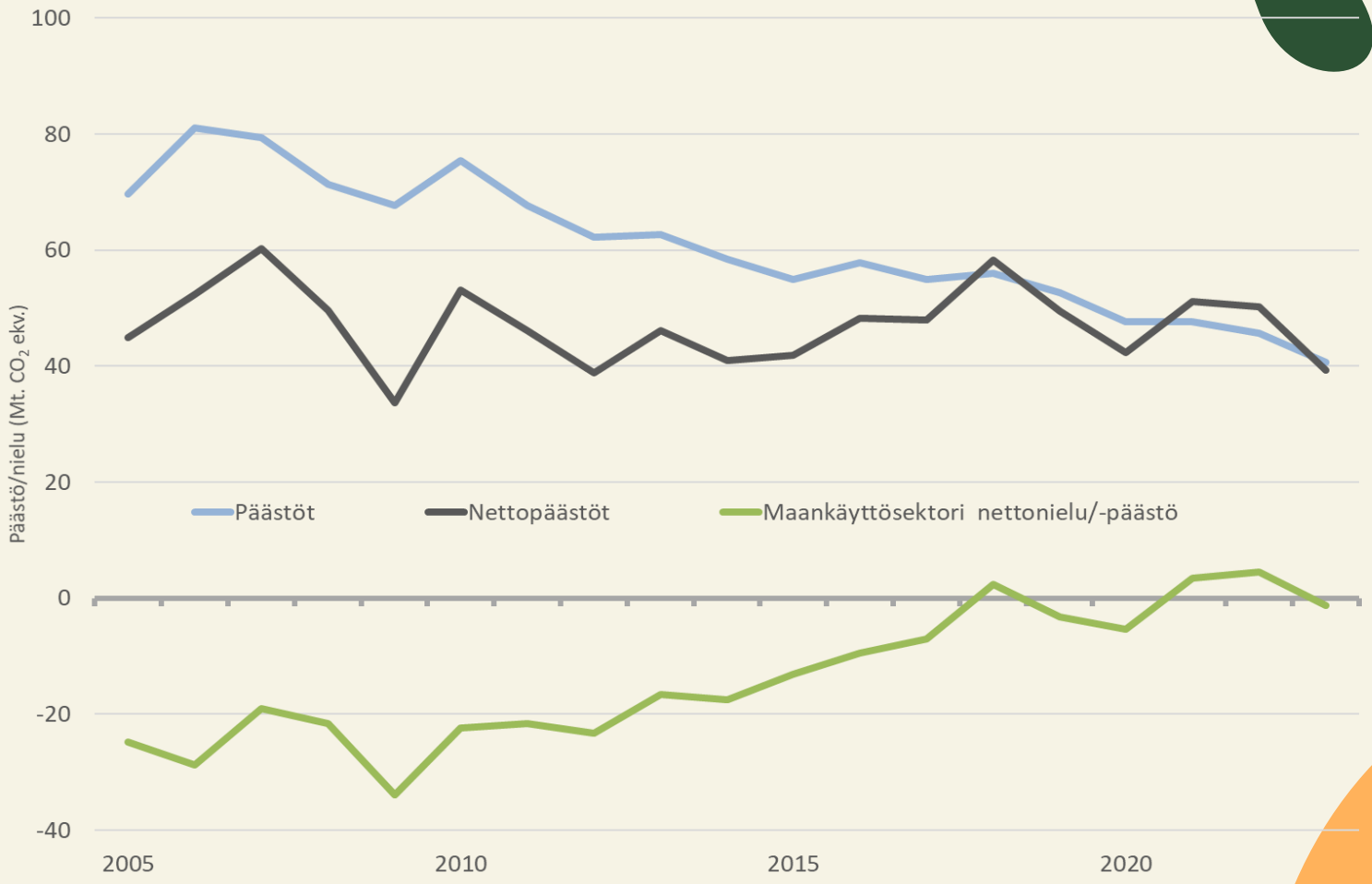
Liitteenä myös sektorikohtaisia indikaattoreita

Lisätoimien tarve tuodaan esille selkeästi kuten 2023 vuosikertomuksessa ja kuvataan lisätoimien valmistelua.

Vaihtuva teema

Päästö- ja nielukehitys 2005-2023

- Kokonaispäästöt (pl LULUCF) ovat laskeneet odotuksia nopeammalla tahdilla, syynä erityisesti päästökaupan ohjausvaikutus.
- Taakanjakosektori on edennyt hitaammin mutta sekin oikeaan suuntaan ja EU-velvoitteiden mukaisesti.
- Maankäyttösektorin nettohiilinielu on pienentynyt vuoden 2005 jälkeen merkittävästi. Viime vuosina on ollut vaihtelua päästön ja pienen nielun välillä.
- Nettohiilinielun pienenemisen vuoksi nettopäästöt eivät ole merkittävästi vähentyneet vuoden 2005 jälkeen.

*Vuoden 2023 pikaennakkotieto

Ilmastotavoitteet

EU-velvoitteet:

- Taakanjakosektori:
  - Suomen tavoite -50 % vuonna 2030 verrattuna vuoteen 2005
- Maankäyttösektori (LULUCF):
  - Kausi 2021–2025: no-debit sääntö eli laskennalliset päästöt enintään laskennallisten poistojen tasolla
  - Kausi 2026–2030: Suomen nettonielutavoite n. 8 Mt CO_2-ekv.*
- Tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan viisivuotiskausittain (2021–2025 ja 2026–2030)

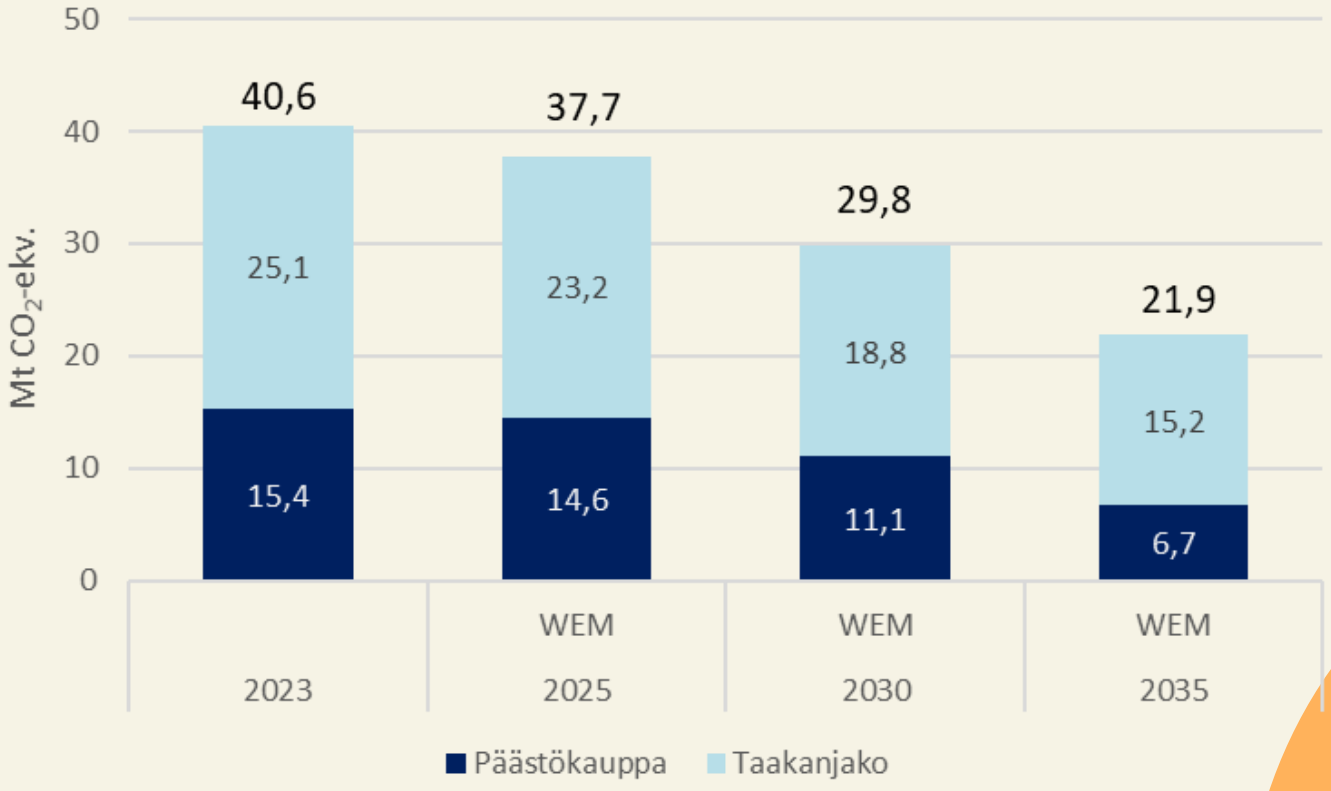
Ilmastolain tavoitteet:

- 60 %:n päästövähennystavoite vuodelle 2030 verrattuna vuoteen 1990 (ts. kokonaispäästöt enintään 28,5 Mt CO_2-ekv.)
- Hiilineutraaliustavoite vuonna 2035

*) 7,6 Mt CO_2-ekv. Laskettuna uusimmasta khk-inventaariosta (2016-2018 keskiarvo + 2,9 Mt)

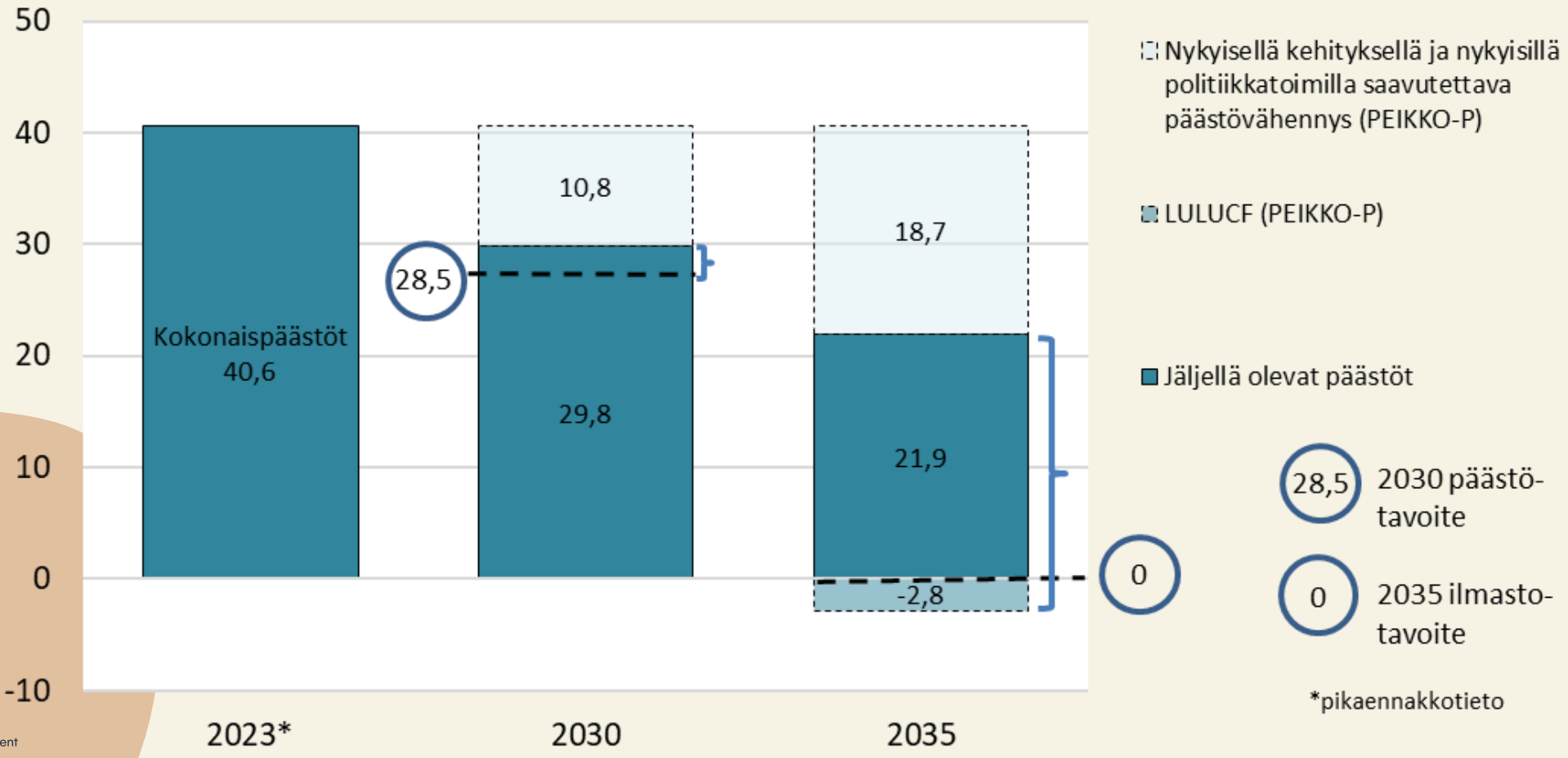
Päästökehitys nykytoimiskenaariossa

- Ilmastovuosikertomuksen skenaariotarkastelu perustuu PEIKKO-hankkeessa laadittuihin skenaarioihin (PEIKKO WEM-P).
- Ajan tasalla olevaa kaikki sektorit kattavaa lisätoimet sisältävää politiikkatoimiskenaariota (WAM, with additional measures) ei ollut käytettävissä.
- Nykytoimiskenaariota on käytetty arvioitaessa tavoitteiden ja velvoitteiden saavuttamista sekä lisätoimien tarvetta.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ilmastolain tavoitteet vuosille 2030 ja 2035 (PEIKKO WEM-P)

Taakanjakosektorin velvoite

	2021	2022	2023
Päästökiintiö	28,8	28,0	26,6
Päästöt	27,2	26,5	25,1
Erotus	1,6	1,4	1,5

- Vuosien 2021, 2022 ja 2023 päästökiintiöt alitettiin. Lopullinen velvoitteen noudattamisen tilanne kauden 2021-2025 osalta varmistuu v. 2027.
- Päätös loppujakson (2026–2030) vuotuisista kiintiöistä tehdään vuonna 2025.
- Nykytoimiskenaariossa (PEIKKO WEM-P) 2030 taakanjakosektorin päästöt suuremmat kuin taakanjakosektorin vuoden 2030 päästökiintiö ilman joustojen huomioon ottamista. Ero on noin 1,7 Mt CO_2-ekv.

Keskeiset viestit v. 2024 kertomuksessa

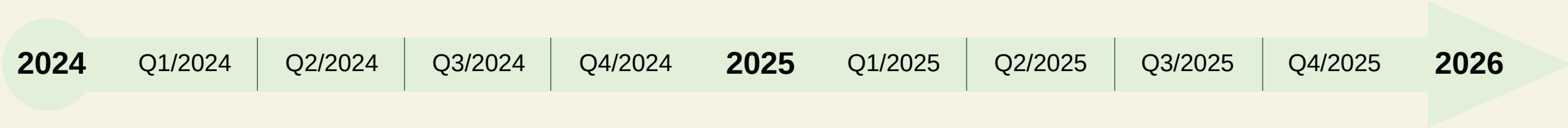
- Kokonaispäästöt (pl LULUCF) ovat laskeneet odotuksia nopeammalla tahdilla. Päästöjen vähenemisen taustalla on erityisesti päästökauppasektori ja sähköntuotantorakenteen muutos.
- Maankäyttösektorin nettohiilinielu on pienentynyt 2010-luvulta lähtien merkittävästi. Maankäyttösektori oli pikaennakkotietojen mukaan 2023 pieni hiilinielu.
- Kansallisen ilmastolain 60 % päästövähennystavoitteen 2030 saavuttaminen edellyttää 1,3 Mt CO_2-ekv. lisätoimia.
- Kansallisen ilmastolain hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia maankäyttösektorilla sekä muilla sektoreilla.

Keskeiset viestit v. 2024 kertomuksessa

- Ilman merkittäviä lisätoimia maankäyttösektorilla on todennäköistä, että Suomi ei tule saavuttamaan EU:n LULUCF-asetuksen mukaisia velvoitteitaan. Vajeen kattamiseksi Suomen on mahdollista pyrkiä ostamaan nieluyksiköitä muilta jäsenmailta.
- Mikäli vajetta ei saada katettua maankäyttösektorin yksiköiden hankinnalla, siirtyy kauden 2021–2025 vaje katettavaksi taakanjakosektorilla.
- Taakanjakosektorin jo entuudestaan tiukan velvoitteen ja maankäyttösektorin vajeen kokoluokan vuoksi vajeen kattaminen merkittävässä määrin taakanjakosektorin lisätoimilla on käytännössä mahdotonta. Velvoitteen saavuttamiseksi on mahdollista pyrkiä hankkimaan taakanjakosektorin päästöyksiköitä muista jäsenmaista.
- Maankäyttö- ja taakanjakosektorin yksiköiden saatavuus ja hintataso ovat epävarmoja.

Ilmasto- ja energiaprosesseja

Julkinen kuuleminen 18.9.2024

Energia- ja ilmastostrategia
Päästövelan lyhentämisohjelma

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Maankäyttösektorin lisätoimet

Teollisuuspoliittinen strategia

Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Vähähiilitiekarttojen päivitys

Kansallinen energia- ja ilmastosuunnitelma

NECP edistymisraportti

2024 ilmastovuosikertomus

2025 ilmastovuosikertomus

Kaksivuotisraportti YK:n ilmastosopimukselle

Ilmastovuosikertomuksen tietopohja

- Toteutunut päästö- ja nielukehitys/Kasvihuonekaasuinventaario
  - Vuoden 2024 ilmastovuosikertomuksessa on raportoitu vuoden 2022 lopulliset päästötiedot ja vuoden 2023 pikaennakkotiedot.
  - Kasvihuonekaasut 2023, ennakkotiedot – julkistus siirtynyt loppuvuodesta 2024 ja tapahtuu 15.1.2025.
  - Kasvihuonekaasut 2023 lopulliset tiedot ja pikaennakko 2024 keväällä 2025.
- Tavoitteiden ja velvoitteiden saavuttaminen/Skenaariot
  - 2024 ilmastovuosikertomuksessa esitetyt arviot päästövähennystavoitteiden saavuttamisesta perustuvat VTT:n PEIKKO-hankkeessa laadittuihin nykytoimiskenaarioihin (PEIKKO WEM-P).
  - Valmisteilla on skenaariot, joita hyödynnetään energia- ja ilmastostrategian, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman sekä pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman laatimisessa. Tietoja tullaan käyttämään myös 2025 ilmastovuosikertomuksessa.

Ilmastovuosikertomuksen laajuus ja aikataulu

- Ilmastovuosikertomuksen sivumäärä on kasvanut – uusi vuosikertomus on ollut aina edeltäjäänsä pidempi.
- Ilmastolain edellyttämän sisällön lisäksi ilmastovuosikertomuksessa on myös paljon muuta sisältöä.
- Ilmastolain vaatimukset ylittäviä sisältöehdotuksia on pyritty ottamaan huomioon myös vuosittain vaihtuvien teemojen avulla.
- Ilmastolain mukaan ilmastovuosikertomus annetaan eduskunnalle kalenterivuosittain. Ilmastovuosikertomuksen antaminen kesäkuussa kun edellisen vuoden khk- pikaennakkotiedot ovat käytettävissä on osoittautunut aikataulullisesti parhaaksi vaihtoehdoksi.
- Saadun palautteen perusteella vaikuttaisi, että ilmastovuosikertomus on toteuttanut tavoitettaan antaa ajankohtainen katsaus ilmastopolitiikan asioista eduskunnalle ja suurelle yleisölle.
- Pohdimme miten tätä tavoitetta voidaan parhaalla mahdollisella tavalla toteuttaa jatkossa ottaen huomioon myös resurssien käyttö.

Kiitos!

Ilmastovuosikertomus löytyy osoitteesta
https://ym.fi/ilmastovuosikertomus

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment